VAI TRÒ CỦA VĂN HÓA THẨM MỸ QUÂN SỰ TRONG XÂY DỰNG NHÂN CÁCH "BỘ ĐỘI CỤ HỒ" THỜI KỲ MỚI

Nguyễn Văn Minh, Lê Trọng Khánh Thịnh
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: *Văn hóa thẩm mỹ quân sự góp phần hình thành nhân cách quân nhân cảm nhận, đánh giá và thực hành những giá trị cao đẹp trong đời sống quân ngũ. Lịch sử hơn 80 năm xây dựng, chiến đấu, chiến thắng của Quân đội ta là minh chứng rõ nét cho sức mạnh tinh thần, ý chí, bản lĩnh, trí tuệ của dân tộc. Cội nguồn cho sức mạnh đó chính là từ truyền thống văn hóa dân tộc, văn hóa quân sự, trong đó văn hóa thẩm mỹ quân sự là một bộ phận quan trọng. Trước những yêu cầu mới của sự nghiệp xây dựng quân đội trong kỷ nguyên mới – kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, đòi hỏi việc phát huy vai trò của văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân cách mạng – nhân cách "Bộ đội Cụ Hồ" ngày càng trở nên cấp thiết.*

Từ khóa: *Văn hóa thẩm mỹ quân sự; xây dựng nhân cách; quân nhân; phát huy vai trò.*

THE ROLE OF MILITARY AESTHETIC CULTURE IN BUILDING THE CHARACTER OF "UNCLE HO'S SOLDIERS" IN THE NEW ERA

Abstract: *Military aesthetic culture contributes to shaping how soldiers perceive, evaluate, and practice noble values in military life. The more than 80-year history of building, fighting, and winning of our Army is clear evidence of the nation's spiritual strength, will, courage, and intelligence. The source of this strength lies in the national cultural tradition and military culture, of which military aesthetic culture is an important component. Given the new demands of army building in the new era – the era of national progress – promoting the role of military aesthetic culture in building the revolutionary character of soldiers – the character of "Uncle Ho's soldiers" – is becoming increasingly urgent.*

Keywords: *Military aesthetic culture; character building; soldiers; promoting the role.*

Nhận bài: 29/09/2026 Phản biện: 31/10/2026 Duyệt đăng: 04/11/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Xây dựng nhân cách "Bộ đội Cụ Hồ" thời kỳ mới đòi hỏi sự thống nhất giữa bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, năng lực thực hiện nhiệm vụ và đời sống tinh thần phong phú của quân nhân. Trong đó, văn hóa thẩm mỹ quân sự giữ vai trò quan trọng trong định hướng giá trị, bồi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ, hoàn thiện tư duy và phát triển năng lực sáng tạo của quân nhân.

II. NỘI DUNG

2.1. Phát huy vai trò của văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân

Văn hóa thẩm mỹ quân sự được hiểu là hệ thống giá trị, năng lực, quan hệ và phương thức hoạt động giúp quân nhân nhận biết, cảm thụ, đánh giá, sáng tạo và thực hành cái đẹp trong đời sống quân sự. Nhân cách quân nhân là tổng hợp những phẩm chất, năng lực và thuộc tính tâm lý của mỗi cá nhân, được hình thành trên cơ sở truyền thống văn hóa dân tộc, địa phương, quân đội, đơn vị và đặc điểm riêng của từng quân nhân. Nhân cách ấy biểu hiện thành một chỉnh thể thống nhất giữa nhận thức, tình cảm và hành động theo các giá trị chân, thiện, mỹ; không ngừng được hình thành, hoàn thiện thông qua quá trình học tập, rèn luyện và thực hiện nhiệm vụ, đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội trong thời kỳ mới.

Văn hóa thẩm mỹ quân sự có vai trò quan trọng trong xây dựng, hoàn thiện nhân cách quân nhân thông qua các chức năng thưởng thức, nhận thức, giáo dục và giao lưu. Những giá trị văn hóa thẩm mỹ quân sự góp phần thỏa mãn nhu cầu tinh thần, định hướng giá trị, bồi dưỡng cảm xúc, tình cảm, thị hiếu, lý tưởng thẩm mỹ, đồng thời phát triển năng lực tư duy và sáng tạo của mỗi quân nhân. Vì vậy, phát huy vai trò của văn hóa thẩm mỹ quân sự là tổng thể những tác động của các chủ thể nhằm lan tỏa các giá trị thẩm mỹ quân sự vào nhận thức, tình cảm và hành động, thúc đẩy quân nhân tích cực học tập, tu dưỡng, rèn luyện, sáng tạo những giá trị tốt đẹp, đáp ứng yêu cầu xây dựng đơn vị và quân đội trong tình hình mới.

Nhận thức rõ vai trò đó, những năm qua, cấp ủy, lãnh đạo, chỉ huy các đơn vị quân đội đã quan tâm phát huy văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân cách mạng. Hoạt động giáo dục thẩm mỹ được tiến hành thường xuyên, từng bước đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp; chú trọng xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, lan tỏa các giá trị thẩm mỹ đến nhận thức và hành động của quân nhân. Qua đó, góp phần nâng cao tính tích cực, chủ động trong tiếp nhận các giá trị văn hóa quân sự, tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất, nhân cách, giữ gìn và phát huy hình ảnh "Bộ đội Cụ Hồ".

Tuy nhiên, nhận thức về vai trò của văn hóa thẩm mỹ quân sự ở một số quân nhân còn chưa

đầy đủ; trách nhiệm trong tuyên truyền, giáo dục và thực hành các giá trị văn hóa quân sự có mặt còn hạn chế. Việc xác định nội dung, đổi mới phương pháp giáo dục thẩm mỹ ở một số đơn vị chưa sâu sắc, hiệu quả chưa cao; một bộ phận quân nhân chưa tích cực tham gia các hoạt động văn hóa thẩm mỹ, thiếu chủ động trong tu dưỡng, rèn luyện theo chuẩn mực của người quân nhân cách mạng. Những hạn chế đó ảnh hưởng đến chất lượng xây dựng nhân cách quân nhân, việc chấp hành kỷ luật và thực hiện nhiệm vụ ở một số đơn vị.

Hiện nay, quá trình toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, sự tiến bộ của khoa học, công nghệ và yêu cầu xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, hiện đại đang tác động sâu sắc đến đời sống văn hóa, tinh thần của quân nhân. Bên cạnh những giá trị văn hóa thẩm mỹ tích cực, các yếu tố tiêu cực cũng có thể ảnh hưởng đến nhận thức, tư tưởng, đạo đức, lối sống và hành vi của một bộ phận quân nhân. Thực tiễn đó đặt ra yêu cầu tiếp tục phát huy vai trò của văn hóa thẩm mỹ quân sự trong giáo dục, định hướng giá trị, xây dựng và hoàn thiện nhân cách quân nhân cách mạng, góp phần phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới.

2.2. Biện pháp đẩy mạnh văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách "Bộ đội Cụ Hồ"

Thứ nhất, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp.

Cấp ủy, chỉ huy các đơn vị cần nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của phát huy văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân trong thời kỳ mới, coi đây là một trọng tâm lãnh đạo, chỉ đạo. Trên cơ sở quán triệt sâu sắc các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, hướng dẫn của Tổng cục Chính trị về phát huy hệ giá trị văn hóa quân sự trong thời kỳ mới, kịp thời có chủ trương, biện pháp lãnh đạo phù hợp, được xác định trong nghị quyết lãnh đạo thường kỳ của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp; kế hoạch công tác của chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy. Tăng cường vai trò tham mưu của cơ quan chức năng các cấp, nhất là cơ quan chính trị, đối với cấp ủy, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp đối với tổ chức thực hiện việc phát huy vai trò hệ giá trị văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân.

Thực hiện có hiệu quả công tác kiểm tra, kịp thời chấn chỉnh, uốn nắn những lệch lạc trong nhận thức và hành động của quân nhân. Làm tốt công tác sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm, khen thưởng, biểu dương những tập thể, cá nhân điển hình trong xây dựng, phát huy những giá trị văn hóa thẩm mỹ "Bộ đội Cụ Hồ" trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ và gắn kết quả này với đánh giá, bình xét chất lượng đảng viên, kết quả thực hiện nhiệm vụ hằng năm của quân nhân.

Thứ hai, đẩy mạnh giáo dục chính trị tư tưởng, nâng cao nhận thức của các quân nhân.

Giáo dục chính trị, tư tưởng là bộ phận quan trọng của công tác tư tưởng, mặt hoạt động cơ bản của công tác đảng, công tác chính trị, có ý nghĩa quyết định đến việc phát huy văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân. Tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, trang bị thế giới quan, phương pháp luận khoa học, xây dựng niềm tin cộng sản, nâng cao bản lĩnh chính trị, ý thức trách nhiệm của quân nhân trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ, góp phần xây dựng, hoàn thiện nhân cách người quân nhân cách mạng.

Đồng thời, chú trọng nâng cao ý thức tu dưỡng, rèn luyện theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", gắn với quán triệt Chỉ thị số 07-CT/TW ngày 13/7/2026 của Bộ Chính trị về "Đẩy mạnh học tập, thực hành tư tưởng, đạo đức, phương pháp, phong cách Hồ Chí Minh trong giai đoạn phát triển mới", Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 07/01/2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam, Chỉ thị số 855-CT/QUTW ngày 12/8/2019 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh thực hiện Cuộc vận động "Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh "Bộ đội Cụ Hồ" thời kỳ mới", Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28/12/2021 của Quân ủy Trung ương về "Phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới". Kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa".

Thứ ba, đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục thẩm mỹ ở các đơn vị.

Xây dựng chương trình, nội dung giáo dục chính trị, tư tưởng bảo đảm toàn diện, hài hòa về khối lượng kiến thức, phù hợp với trình độ nhận thức của từng đối tượng, có trọng tâm, trọng điểm, tính khả thi cao. Trong đó, nội dung trọng tâm là làm cho cán bộ, chiến sĩ thấm nhuần sâu sắc chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đặc biệt là tăng cường giáo dục lịch sử,

truyền thống, pháp luật, chuẩn mực về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống. Ưu tiên những nội dung về xây dựng bản lĩnh chính trị, ý chí quyết tâm, phẩm chất đạo đức, phong cách, lối sống; ý thức chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội; kiến thức về văn hóa, xã hội, kỹ năng sống.

Không ngừng đổi mới, vận dụng sáng tạo hình thức, biện pháp giáo dục chính trị tư tưởng phù hợp với từng đối tượng; gắn công tác giáo dục chính trị, tư tưởng với huấn luyện quân sự, xây dựng chính quy, chấp hành kỷ luật và thực hiện nhiệm vụ của mỗi quân nhân, đơn vị. Chú trọng tổ chức duy trì có chất lượng các hoạt động như giảng dạy chính trị, tọa đàm, diễn đàn thanh niên, tham quan di tích văn hóa – lịch sử, hoạt động văn hóa văn nghệ, sinh nhật đồng đội. Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp sinh hoạt chính trị, tư tưởng, thông báo chính trị – thời sự, đọc báo, nghe đài, xem truyền hình, ngày Chính trị văn hóa tinh thần, ngày Pháp luật ở đơn vị. Tổ chức các hội thi, hội thao, văn hóa, văn nghệ tuyên truyền cho bộ đội hiểu sâu sắc các giá trị văn hóa thẩm mỹ quân sự, giá trị văn hóa "Bộ đội Cụ Hồ". Nghiên cứu vận dụng thích hợp, hiệu quả hình thức mới như hội nghị, tọa đàm trực tuyến, tham gia lớp "Bình dân học vụ số", học tập trên mạng internet.

Thứ tư, thường xuyên quan tâm xây dựng môi trường văn hóa thẩm mỹ ở các đơn vị.

Xây dựng môi trường văn hóa thẩm mỹ ở các đơn vị quân đội là biện pháp quan trọng góp phần xây dựng đời sống văn hóa, tinh thần tốt đẹp, lành mạnh, phong phú và không ngừng xây dựng hoàn thiện, phát triển nhân cách của quân nhân. Do vậy, lãnh đạo, chỉ huy các đơn vị cần thường xuyên quan tâm đầu tư cơ sở vật chất, xây dựng hệ thống thiết chế văn hóa thẩm mỹ, bảo đảm doanh trại đơn vị luôn "sáng – xanh – sạch – đẹp" với hệ thống biển bảng, pa nô, áp phích, khẩu hiệu, bảng tin được quy hoạch tổng thể, bảo đảm mỹ quan. Phát động các phong trào thi đua tích cực, hướng quân nhân tới các giá trị chân – thiện – mỹ, thực hiện tốt việc nêu gương, lấy cái đẹp dẹp cái xấu, lấy cái tích cực đẩy lùi cái tiêu cực. Huy động sự tham gia của các tổ chức quần chúng và Hội đồng quân nhân trong đơn vị chăm lo bảo đảm tốt đời sống vật chất, tinh thần cho bộ đội, xây dựng môi trường văn hóa thẩm mỹ ở các đơn vị thực sự lành mạnh, dân chủ, đoàn kết, nhân văn. Chú trọng xây dựng đoàn kết nội bộ, giải quyết hài hòa các mối quan hệ cấp trên – cấp dưới, quan hệ đồng chí, đồng đội với tinh thần ứng xử nhân văn, tôn trọng pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định của đơn vị, tạo sức mạnh tổng hợp phát huy văn hóa thẩm mỹ quân sự trong xây dựng nhân cách quân nhân. Tăng cường công tác quản lý, chủ động phát hiện và đấu tranh với những thông tin xấu độc và tệ nạn xã hội thâm nhập vào đơn vị; kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong cán bộ, chiến sĩ; kịp thời định hướng tư tưởng cho quân nhân trước những vấn đề nhạy cảm, phức tạp, xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, đơn vị vững mạnh toàn diện, "Mẫu mực, tiêu biểu".

III. KẾT LUẬN

Phát huy vai trò của văn hóa thẩm mỹ quân sự góp phần làm sâu sắc hơn những giá trị văn hóa "Bộ đội Cụ Hồ" trong đời sống tinh thần của quân nhân. Qua đó, làm cho hệ giá trị văn hóa thẩm mỹ quân sự được lan tỏa trong cảm xúc, nhận thức, tình cảm, thị hiếu, lý tưởng thẩm mỹ của mỗi quân nhân; thúc đẩy họ nỗ lực, cố gắng, phấn đấu vươn tới và tiếp tục sáng tạo những giá trị ấy trong quá trình học tập, rèn luyện ở các đơn vị, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, củng cố nền quốc phòng, bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Chính trị. (2026). Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 07 tháng 01 năm 2026 về phát triển văn hóa Việt Nam.

Quân ủy Trung ương. (2021). Nghị quyết số 847-NQ/QUTW ngày 28 tháng 12 năm 2021 về phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân trong tình hình mới.

Thường vụ Quân ủy Trung ương. (2019). Chỉ thị số 855-CT/QUTW ngày 12 tháng 8 năm 2019 về đẩy mạnh thực hiện Cuộc vận động "Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ" thời kỳ mới.

Tổng cục Chính trị. (2025). Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XII, nhiệm kỳ 2025–2030. Nhà xuất bản Quân đội nhân dân.